

KLUKA

GAZETA WYDAWANA PRZEZ TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW RYDUŁTÓW OD 1994 ROKU

Nr 460 / kwiecień 2024

Wybory samorządowe 2024 7 kwietnia - I tura 21 kwietnia - II tura

ISSN 146-9271 miesięcznik 2,50 zł (w tym 8% VAT)
Rydułtowy i gminy powiatu wodzisławskiego oraz rybnickiego

O Rybaku i Złotej Rybce już za nami

Przedшкоlaki z Przedszkola „Pod Nutką”
zapraszają na widowisko
O Rybaku i Złotej Rybce
Rydułtowskie Centrum Kultury
10-11.04. 2024 godz: 16:00

Przy współpracy i wsparciu:
Ciepłownia Rydułtowy Spółka z o.o.
ul. Plebiscytowa 50, 44-280 Rydułtowy

Za nami już piękne przedstawienie Przedшкоlaków z Przedszkola „Pod Nutką”.

Pięknie zagrana opowieść, niby znana wszystkim, jednak w nowej odsłonie. Przekaz także bardzo ważny - „Chrońmy naszą planetę”

Szkoła Podstawowa nr 4 w Rydułtówach

Nasza drużyna trzecioklasistów z Czwórki reprezentowała miasto Rydułtowy na Powiatowym Konkursie Ekologiczno - Przyrodniczym organizowanym w SP2 w Wodzisławiu Śl.

Chłopcy świetnie poradzi sobie z testem wiedzy, następnie rozwiązyali krzyżówkę oraz karty pracy do prezentacji multimedialnej! A na koniec zachwycili uczestników i jury przedstawiając doświadczenie z własnoręcznie wykonanym filtrem! Brawo chłopaki! Spisaliście się na medal! Wojtek i Maks z 3a oraz Robert z 3b będą reprezentować nasz powiat na konkursie wojewódzkim w Żorach. Trzymamy za Was kciuki

Konferencja młodzieżowa podsumowująca projekt „Rozwój lokalny”

Dugnad po śląsku - czyn społeczny

Nr obwodu	Radni RYDUŁTOWY - Granice obwodu		Imię i Nazwisko Radnego
1	Piecowska Niwki Niewiadomska 96-końca P, 97-końca N Pietrzkowicka	Żytunia Wspólna Szczerbicka Ks. B. Szyszki Pod Dębem	Monika Pielczyk
2	Raciborska 541-końca N, 356-końca P Niewiadomska 1-95 Z N Radosna	Radoszowska 1-57Z N, 2-68Z P Bolesława Krzywoustego	Michał Pierchała
3	Radoszowska 59-końca N, 70-końca P Gen. Stanisława Maczka O. Augustyna Kordeckiego Urbana Barwna Bukowa	Św. Jacka Narcyzowa Ks. J. Szafranka Władysława Broniewskiego Juliana Tuwima	Zbigniew Berger
4	Orłowiec 11-19 Orłowiec 34-36 Orłowiec 40-45	Orłowiec 46-49 Orłowiec 58-60	Danuta Kosteczko
5	Orłowiec 21-23, 27-33 Obywatelska Władysława Łokietka	Wojciecha Korfanteo Szpaków Raciborska 403-539Z N, 242-354Z P	Halina Zając
6	Osiedle na Wzgórzu Barcioka Wjazdowa	Czernicka Raciborska 1-401Z N, 14-220Z P Jesionowa	Jerzy Wróblewski
7	Orłowiec 50-57, 62-końca	Żelazna	Adam Meslik
8	Mickiewicza Morcinka	Ligonia Ładna	Mateusz Szweda
9	Gen. Józefa Bema 59-końca N, 62-końca P Andrzeja Struga Armii Krajowej Gajowa Karola Miarki	Osiedle Karola Strzelców Bytomskich Zygmunta Krasińskiego Mikołaja Jana III Sobieskiego	Barbara Wojciechowska
10	Błękitna Gen. Józefa Bema 1-57Z N, 2-60Z P Jana Kochanowskiego Jasna Joachima Lelewela Krzyżkowicka 1-13Z N, 2-24Z P Mikołaja Reja Miła Stuzienna	Uroczą Jadwigi Jagiellońska Władysława Władysława Warnerńczyka Kazimierza Barbary Zygmunta	Sławomir Zalenga
11	Ofiar Terroru Fryderyka Chopina Skalna	Szpitalna Leona	Krystian Wolnik
12	Kazimierza Przerwy-Tetmajera Licealna	Bohaterów Warszawy nieparzyste Gabriela Narutowicza	Marek Wystyrk
13	Krzywa Antoniego Czechowa Henryka Wieniawskiego Stanisława Wyspiańskiego Nowa Tadeusza Boya-Żeleńskiego Tęczowa Wąska Tygrysia	Skowronków Krucza Słowicza św. Maksymiliana Kolbe Plebiscytowa parzyste Bohaterów Warszawy parzyste Orłowska Strefa Gospodarcza	Wiesława Ciurko
14	Romualda Traugutta parzyste Benedykta Walerego Wróblewskiego Marcina Strzody	Marcina Kasprzaka Spokojna Plebiscytowa nieparzyste Ks. Franciszka Blachnickiego	Gabriel Miliczek
15	Krzyżkowicka od 15 do końca N, od 26 do końca P Klonowa Orzechowa Sądowa Wiśniowa Wodna Ciasna Dobra Gen. Władysława Sikorskiego	Kalwaryjska Lipowa Łącząca Miodowa Storczykowa Pawia Podleśna Romualda Traugutta nieparzyste	Tomasz Wojak

Wybory wójtów, burmistrzów, prezydentów

Gmina	Imię i Nazwisko	Tura	Powiat
Rydułtowy	Marcin Połomski	I tura	powiat wodzisławski
Pszów	Piotr Kowol	I tura	powiat wodzisławski
Lubomia	Czesław Burek	I tura	powiat wodzisławski
Radlin	Zbigniew Podleśny	I tura	powiat wodzisławski
Wodzisław Śl.	Mieczysław Kieca	II tura	powiat wodzisławski
Marklowice	Wiesław Mika	II tura	powiat wodzisławski
Gorzyce	Daniel Jakubczyk	I tura	powiat wodzisławski
Mszana	Mirosław Szymanek	I tura	powiat wodzisławski
Godów	Mariusz Adamczyk	I tura	powiat wodzisławski
Jastrzębie Zdrój	Michał Uргоł	II tura	Jastrzębie Zdrój
Żory	Waldemar Socha	I tura	Żory
Rybnik	Piotr Kuczera	II tura	Rybnik
Czerwionka-Leszczyny	Wiesław Janiszewski	II tura	powiat rybnicki
Świerklany	Tomasz Pieczka	I tura	powiat rybnicki
Jejkowice	Marek Bąk	I tura	powiat rybnicki
Gaszowice	Paweł Bugdol	I tura	powiat rybnicki
Lyski	Sylwia Gabryelska-Ritzka	II tura	powiat rybnicki
Krzyżanowice	Grzegorz Utracki	I tura	powiat raciborski
Krzanowice	Andrzej Strzedulla	I tura	powiat raciborski
Pietrowice Wielkie	Adam Wajda	I tura	powiat raciborski
Racibórz	Jacek Wojciechowicz	II tura	powiat raciborski
Kornowac	Grzegorz Niestrój	II tura	powiat raciborski
Nędza	Leszek Pietrasz	II tura	powiat raciborski
Rudnik	Piotr Rybka	I tura	powiat raciborski
Kuźnia Raciborska	Wojciech Gdesz	II tura	powiat raciborski

17 kwietnia poznaliśmy nazwę nowej ulicy – łączącej ul. Mickiewicza z ul. Ofiar Terroru.

Mamy więc w Rydułtowach ulicę Kolejową!

Gratulujemy pani Wiktorii Kopce, która jest autorką zwycięskiego pomysłu.

Rozstrzygnięciu konkursu towarzyszył przejazd kolarzy ze Stowarzyszenia Radoszowik oraz występy taneczne grupy Klarnetki Mini działającej przy OPP w Rydułtowach.

Dziękujemy wszystkim obecnym za udział w spotkaniu! Mamy nadzieję, że będzie Wam się dobrze jeździć ulicą Kolejową.

Sara Stempka

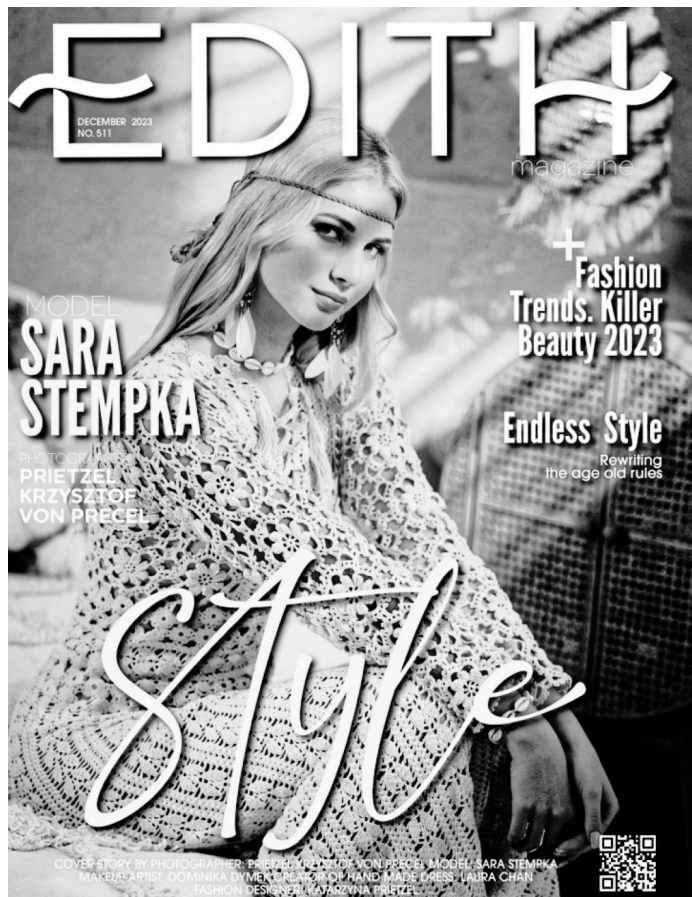
Sara Stempka jest ambasadorką Jejkowic w Polsce i na świecie. Już wkrótce dowiemy się, czy zobaczymy ją w finale Miss Polski

Już 26 kwietnia dowiemy się, która z uczestniczek Miss Polska przejdzie do finału tego konkursu. Tego dnia zaplanowano półfinał, w którym zmierzy się 60. kandydatek. Sześć z nich reprezentuje województwo śląskie, z kolei jedna – nasz region. Koronę Miss Polski 2024 ma szansę założyć pochodząca z Jejkowic Sara Stempka.

Sara Stempka ma 21 lat i pochodzi z małej miejscowości Jejkowice pod Rybnikiem. W weekendy pracuje jako makijażystka i dalej szkoli się w tym kierunku. W swoim życiu kieruje się głównie empatią i wrażliwością – czytamy w krótkiej prezentacji na fanpage'u Miss Polska.

O Sarze już pisaliśmy w miniony latach. Wtedy jeszcze jako nastolatka została Miss Sensual Beauty 2019. Dwa lata później informowaliśmy, że mieszkanka Jejkowic dotarła do finału Miss Foto Models 2021. Jak wtedy nam zdradziła, przygoda z modelingiem rozpoczęła się od niecodziennego prezentu jej mamy – profesjonalnej sesji zdjęciowej.

Sara kontynuuje swoją przygodę i jak widać – z powodzeniem! Postanowiła wystartować w konkursie Miss Polska 2024 i dotarła do półfinału. W rozmowie z nami nie mogła zdradzić zbyt wielu szczegółów.

Dowiedzieliśmy się jednak, że Sara w międzyczasie trafiła na okładkę kanadyjskiego magazynu Edith.

Skontaktował się ze mną na Instagramie pewien polski fotograf (Krzysztof von Precel – red.). Zaproponował sesję zdjęciową do czasopisma związanego z modą – wspomina jejkoviczanka.

Półfinalistka
MISS POLSKI 2024

Sara Stempka
woj.śląskie

W TMR nie ma wakacji!

Na aktywne wakacje trzeba pieniędzy i bardzo boleję nad faktem, że nasi Członkowie TMRu w tym (Alicja Kołodziej, Grzegorz Krajczok) nasi finansowi sponsorzy nie uzyskali mandatów radnego. Będzie bardzo trudno przetrwać, a mamy akurat 30 rocznicę wydawania gazety Kluka i byłoby dobrze trwać dalej. Jak wspominać o wyborach to nie mogę milczeć, że jakiś Komitet Wyborczy wydał ohydny ulotkę atakującą Burmistrza Miasta bo nie dość, że ulotka anonimowa, to posłużono się wizerunkiem zmarłego śpiewaka śp. Jerzego Połomskiego – skandal! Jeśli takich skandalistów wybraliśmy, to o Rydułtowach będzie głośno w sensie negatywnym, a Rada Miasta w wewnętrznym konflikcie! Będziemy pilnie obserwować działalność nowo wybranych Radnych. A co w naszym Towarzystwie. W dniu jutrzejszym bawimy się na biesiadzie w Restauracji: Stara Palmiarnia – Mimoza, 20 kwietnia odbędzie się w barze przy ul. Podleśnej kolejny turniej w skata, a w ostatni czwartek miesiąca nasze Panie zapraszają na kolejne spotkanie towarzyskie do siedziby TMRu. Nasza siedziba jest codziennie otwarta i trwa akcja nieodpłatnego wypisywania PITów i oprowadzamy chętnych do oglądnięcia muzealnych sprzętów rydułtowskiego szpitala. W każdy wtorek od godz 11:00 zapraszamy chętnych mężczyzn na próby z zespołem Kliki, bo czas na kolejne koncerty. Maj będzie w nie bogaty, bo już 3 Maja zapraszamy od godz 17:00 na Machnikowiec, 4 Maja uczestniczymy w XX leciu zespołu Syryniczki w WDK w Syryni, a 24 Maja aktywna wycieczka na wystawę rolniczo-ogrodniczą do Orzesza. Od 1 do 8 dnia miesiąca przyjmujemy materiały do publikacji w Kluce, a raz w miesiącu spotyka się Rada Programowa z Zarządem TMRu by planować kolejne działania mimo bardzo trudnej sytuacji finansowej naszego Stowarzyszenia. Niestety osób deklarujących 1,5% podatku na cele programowe TMRu jest coraz mniej ale mamy nadzieję, że tak jak dotychczas Władze Miasta, Władze Powiatu i Sejmiku śląskiego nie zapomną o organizacjach społecznych. Bardzo tu liczymy na naszych Radnych w powiecie. Do zobaczenia na imprezach w mieście i proszę kupujcie naszą gazetę Kluka bo to duma nie tylko dla TMRu, W TMR nie ma wakacji! ale też miasta i Mieszkańców.

Henryk Machnik

CYKL ŚLĄSKIE KOBIETY:

„Bo męska rzecz być daleko, a kobieca - wiernie czekać” - część I czyli rodzinna tradycja górnicza.

Rola śląskiej kobiety na kartach historii wyszyta jest grubą nicią tęsknoty, gdyż to one zawsze cierpliwie czekały na powrót swoich mężów, ojców, braci do domu raz z pracy, innym razem z pola walki.

Pierwszy wymiar o jakim chcę wspomnieć to wierność etosowi pracy i górniczej tradycji. Śląscy mężczyźni opuszczali domostwa, nigdy nie pozostawiając bliskim gwarancji powrotu. Codziennie udawali się do ciężkiej i niebezpiecznej pracy w kopalni lub w biedaszybach. Zasady zatrudnienia pod ziemią były dawniej inne. Czas spędzany w otchłaniach kopalnianych chodników nie był regulowany znanym nam obecnie prawodawstwem i nie ograniczał się do czterdziestogodzinnego wymiaru czasu pracy. Pracowało się co najmniej 6 dni z rzędu, pracownikom nie przysługiwało wolne za pracę w niedziele i święta. W śląskim czarnym humorze nawet funkcjonował dowcip na okoliczność śmierci górnika: „O, Hans zmarł, tym razem to aż dwa dni se w spokoju w chałupie poleży, a potem zaś pudzie pod ziemią”. Praca na kopalni cieszyła się popularnością, bo zapewniała względny dobrobyt. Jeśli mężczyzna nie popadł w nałogi, to na Śląsku raczej nie zawierało się małżeństw z perspektywą na patologię materialną, jednak dobrostan wymagał od kobiety stuprocentowej samodzielności. Można stwierdzić, że w

czasach górniczego prosperity nie doznawano na Śląsku empirycznie pojęcia biedy jako takiej. Oczywiście nie mówię tutaj o opływananiu w luksusy, jednak o możliwości skromnego, ale godnego życia.

Do pracy górnicy chodzili piechotą, bardziej zamożni jeździli na rowerze, z czasem zorganizowano transport zbiorowy, ale żadna z tych form nie gwarantowała rychłego powrotu do domu. Rdzenni Ślązacy, czyli tacy, którzy dziedziczyli i z dziada pradziada zasiedlali ojcowiznę, a nie byli ściągnięci do pracy i mieszkali w familokach, oprócz budynku mieszkalnego, mieli zazwyczaj również pole, oraz trzodę lub hodowali drób. Wszystkim tym podczas nieobecności mężczyzn, czyli prawie zawsze, zajmowały się kobiety. Śląskie domy z reguły lśniły, w oknach wisiały wyprasowane i wykrochmalone firanki, obejście domu może i było skromne, ale zadbane. W niedzielę tak naprawdę kobieta nie odpoczywała, bo oprócz żarliwego uczestnictwa we mszy świętej gotowała prawdziwy śląski obiad, pewnie nie zawsze był to ten tradycyjny, który dziś składa się z klusek, rolady, kapusty czerwonej oraz rosółu z domowym makaronem, ale nosił on znamiona odświętności.

Śląsk jednak nie był miejscem całkowitego zniewolenia kobiet, wiele pań podejmowało pracę w szpitalu, w lokalnym handlu, w szkole, w urzędach, ale zazwyczaj nie były to żony górników. Mało tego, kobieta ambitna, czyli taka, która zdecydowała się na próbę rozwoju osobistego na przykład wybierając się na studia poza miejscem zamieszkania często „przegapiała” swój czas na zamążpójście i w takim przypadku była zmuszona pójść do pracy zarobkowej, bo na Śląsku z zasady nie akceptowano „obiboków”.. Jak już wspominałam, mężczyźni na Śląsku

często szybko umierali, więc “towar w postaci wolnych kawalerów czy wdowców rozchodził się w mgnieniu oka”. Cała procedura była napędzana również tym, że to jednak był wstyd, gdy dziewczyna zostawała starą panną.

Daleka w swoich rozważaniach jestem od oskarżania kogokolwiek o taki stan rzeczy, nie mam również intencji deprecjonowania roli śląskich mężczyzn, jednak chciałabym zauważyć, że bez kobiecej ręki ten region nie był tym Śląskiem jaki dzisiaj znamy. Oczekujące w domu kobiety dbały o to, aby ich synowie nie musieli pracować tak ciężko jak rodzice, więc to one wychowały rzeszę śląskich lekarzy, polityków, działaczy. Inspirowane ciężarem własnego bytu, prawdopodobnie podświadomie przyczyniły się do rozwoju regionu, który obejmował nie tylko przemysł wydobywczy.

*dołączona fotografia, przedstawiająca górników w strojach galowych pochodzi ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego

Anna Starzyczny-Procek (33) – pasjonatka lingwistka, tłumacz specjalistyczny języka rosyjskiego, popularyzatorka śląskiej mowy ojczystej, nauczyciel języków obcych, felietonistka, osobista asystentka oraz pracownik samorządowy, patrzący szerzej niż zwykły urzędnik.

Śląskie kobiety - wychowanie oraz wygląd zewnętrzny

Śląsk, śląski, Ślązak to terminy wysoko pozycjonowane w dzisiejszym dyskursie publicznym. Odmieniane są przez wszystkie przypadki w ustach zwolenników, przeciwników, kulturoznawców oraz mitomanów. Wszystko to za sprawą toczącej się dyskusji na temat uznania języka śląskiego i śląskiej odrębności kulturowej. Absolutnie nie wzbudza mojego zdziwienia fakt, że kwestia ta ma dokładnie tyle samo popleczników, co antagonistów. Walka o odrębność, inność zawsze wywoływała emocje duże, żeby nie powiedzieć skrajne, bo jakoś podświadomie boimy się tego, co jest niby nie do końca obce, ale odmienne, a przez to nieznanne. Nie mamy w zwyczajną wydawać

zgody na utożsamienie się z pojęciem, które jest dla nas nietutejsze. Wąskie są ramy etniczno-folklorystyczne, w które potrafimy się bezdyskusyjnie wpasować, ale chciałabym podjąć próbę wpisania w nie postaci, o których często się milczy i chyba nie docenia się ich roli na mapie historycznych zawiłości. O śląskich kobietach tutaj mowa, bez których cała ta śląska ziemia stałaby się jałowa i bezbronna jak szachista bez konia na planszy.

Ciekawe jest badanie pozycjonowania w śląskiej hierarchii kulturowej. Nie lubię tych górnolotnych sformułowań o walce płci i nierównościach społecznych, jednak industrialny region miał swoją specyfikę. Wśród wszystkich skojarzeń jakie wywołuje Śląsk, pośród hut, przemysłu wydobywczego, górników, zrywów narodowowyzwoleńczych, ukrytej opcji niemieckiej tęskniącej za starym porządkiem administracyjnym niewiele pozostaje miejsca dla delikatnego oblicza kobiety. Już sam wygląd zewnętrzny odróżniał mieszkanki tej ziemi od klasycznego wyobrażenia i kanonu piękna. Te wszystkie, dla niektórych archaiczne, części garderoby takie jak kiecki, jakle, fortuchy, zopaski, kabotki, czepce, galandy, chustki roztothane, szlafjfy, szlafjki, szajfeczki, korale, broszki, zauszki i szczewiki ubierały śląskie kobiety Rubensa. Tendencja rozwoju kultury i sztuki wskazuje, że wraz z upływem czasu rozmiar nie miał znaczenia, tylko wtedy gdy nie był zbyt duży, tymczasem na Śląsku dbano, żeby nie był za mały. Ślązaczki miały być słusznych rozmiarów, dziś mogłabym użyć stwierdzenia plus size. Wygląd taki świadczył o dobrym zdrowiu, sile do pracy w polu, oraz zamożności, gdyż tylko bogaci jedli regularnie, pełnowartościowe, wysokokaloryczne posiłki. Kobieta szczupła była uważana za mizerną, słabą, chorowitą. Figurę starano się podkreślać szczególnie w strojach ludowych. W sytuacjach gdzie inni zakładali wyszczuplające gorsety, Ślązaczki ubierały tak zwaną kiełbaśnicę. To nic innego niż walek materiału, który zapinano w okolicy pasa, pod biustem, aby uwydatnić okrągłe kształty.

Śląskie walory piękna to jedna kwestia, na którą warto zwrócić uwagę szukając definicji śląskości. Drugi interesujący wątek to kwestia wychowania. Życie ambitnych kobiet na Śląsku nie było łatwe. Dziewczyna myśląca o studiach, karierze naukowej, artystycznej lub czasami nawet po prostu zawodowej mogła wielokrotnie usłyszeć, że zajmuje się głupotami, a nie prawdziwym życiem. Nikt nie myślał o tym, aby zapewnić niezależność kobiet, które na Śląsku ze względu na ciężką pracę mężczyzn nierzadko w urągających warunkach, zrywy powstańcze, wcielenie do wojska lub zesłania na wschód, traciły małżonków wcześniej niż mówiła o tym statystyka, a Śląsk przez to stawał się przestrzenią pełną wdów. Mimo tego, że wiele kobiet szybko musiało radzić sobie same, kształtowanie młodego pokolenia śląskich dziewcząt odbywało się w kulisach domu. Wychowywano tu dziewczyny na kobiety wyłącznie skupiające się na obowiązkach matki i żony. Niezbyt często odnotowywano odstępstwo od zasady 3 x K KUCHNIA, KOLEBKA, KOŚCIÓŁ. Została ona głośno

wyartykułowana w monodramie "Mianujom mnie Hanka", Teatru Korez, w którym historia zaczyna się przed I wojną światową i trwa aż do czasów PRL. Widz poznaje historię Hanka, leciwej już Ślązaczki, w rolę której po mistrzowsku wcieliła się Grażyna Bułka. Ona ze łzami w oczach zaczyna swoją opowieść od momentu rozpoczęcia służby w Katowicach, aż do aresztowań przez Gestapo oraz UB, które miały ten sam powód, a mianowicie okrzyk: «Wir sind Oberschlesier. Jesteśmy Górnos Ślązakami»

Sztuka pokazuje trudy życia na Śląsku spowodowane uwarunkowaniami historycznymi, ale również miejsce kobiet, które z założenia nie znały się na niczym, miały rodzić i wychowywać dzieci, żarliwie się modlić i dbać o dom.

* *dołączoną fotografię przedstawiającą kielbaśnice zaczerpnęłam z książki Marka Szoltyska, znanego miłośnika śląskiej tradycji i godki, pt: "Ślązoczki piykne są!", fotografia druga, która przedstawia Druhny z Piekarni Śląskich, pochodzi ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego*

Anna Starzyczny-Procek (33) – pasjonatka lingwistka, tłumacz specjalistyczny języka rosyjskiego, popularyzatorka śląskiej mowy ojczystej, nauczyciel języków obcych, felietonistka, osobista asystentka oraz pracownik samorządowy, patrzący szerzej niż zwykły urzędnik.

Z życia miasta

- Wysypisko jak „feniks”. Chodzi o szpecącą kupę śmieci i odpadów na posesji (teren byłej apteki) za kościołem św Jerzego. W ubiegłym roku na moją interwencję ZGK posprzątał teren a mieszkańcy znów urządzili wysypisko. Wstyd ! Kto to posprząta?
- Straż Miejska musi też skontrolować skąd spływają ścieki do Nacyny z obu stron mostku przy ul. Bohaterów Warszawy.
- Burmistrz Miasta powołał na swojego Z-cę dotychczasową sprawdzoną i odpowiedzialną Zastępczynię Mariolę Bolisęga. Ta nominacja wymusiła jej rezygnację z mandatu radnej powiatu, a mandat przypadł drugiemu z listy Wojciechowi Koźlikowi. Gratulujemy obojgu, choć wiemy ,że nie wszystkim spodobała się ta „roszada” .
- W Rydułtowach kierowcy często zapominają o przepisach i utrudnieniach, o czym świadczą m/innymi ostatnie wypadki na ul Raciborskiej i Bema.
- Na szczęście kończą się utrudnienia drogowe związane z budową zbiorników przeciwpowodziowych przy Urzędzie Miasta. Teraz czas na odtworzenie parkingu nad zbiornikami, bo parking ten jest bardzo potrzebny

przy UM.

- Ostatnia kampania wyborcza na terenie Radoszów ujawniła niemałe oburzenia Mieszkańców z terenów granicznych z Rybnikiem, za brak kanalizacji sanitarnej. Wręcz grożą, że jeśli Władze Miasta szybko się tym nie zajmą, to będą zbierać podpisy o przyłączenie do Rybnika. Sprawa poważna!
- Niektórzy narzekają, że nic ciekawego się nie dzieje, że brak atrakcji, a to nieprawda bo warto skorzystać z ofert RCK Feniks, Biblioteki, Ogniska Plastycznego, ofert klubu sportowego, szkół, przedszkoli czy organizacji społecznych. Pogoda dopisuje i warto ruszyć się z domu.
- Jak na małe miasto to jesteśmy miastem zmilitaryzowanym o czym świadczą liczne klasy mundurowe w naszych szkołach ponadpodstawowych i kolejne przysięgi klas na rynku miasta. Jeśli do tego dodamy strzelnicę elektroniczną w szkole na Skalnej i przygotowywaną krytą strzelnicę w dawnej sztolni górniczej, to chyba każdy chętny nie tylko umundurowany będzie mógł skorzystać z tej kolejnej atrakcji sportowo-obronnej.
- Przed nami atrakcje związane ze świętami majowymi. Na 30 kwietnia Burmistrz zaprasza na godz 17.00 na mszę św. w intencji Ojczyzny do kościoła na Orłowcu. Nasze TMR zaprasza Mieszkańców 3 maja godz 17.00 na Machnikowiec (na Rybę) na koncert muzyczny pod hasłem: „Z piosenką majową”
- Gdy to piszę to jeszcze nie podano nazwy nowej ulicy od dworca kolejowego do ul. Adama Mickiewicza ale jest decyzja o remoncie ul. Mickiewicza o wartości 8 mln zł
- Otrzymaliśmy informacje, że odbyło się kolejne Walne Zgromadzenie Członków SM Orłowiec na którym odwołano ze składu Rady Nadzorczej osoby: Radosława Cichego, Bogdana Hibnera, Jolantę Masłowską i Zygmunta Murańskiego.
- Urząd Miasta zaprasza na historyczny „Wirtualny spacer”. Trzeba wejść na www.rydultowy.pl - zakładka Miasto.

Zebrał H. Machnik

Mieszkańcy przed i po wyborach!

O skali zainteresowania mieszkańców problemami miasta uwidoczniła się dość wyraźnie w okresie wyborczym, bo kandydujący zwykle podkreślają w swoich ulotkach, programach, problemy podnoszone przez określoną grupę lub osoby (kibice, organizacje, kluby, internauci)-często w sposób nieformalny i agresywny, do aktualnie sprawujących władzę w mieście, licząc na poparcie tych grup. Po wyborach nowy Radny styka się z rzeczywistością, czyli możliwościami zrealizowania głoszonych haseł ;”wybudujemy basen, Rydułtowy stać na II ligę, przejąc i

na nowo uruchomić rydułtowski szpital, zadbać by na nowo ożyły małe sklepy, wciągu 2 lat wybudować brakujące sieci kanalizacyjne, na Dni Rydułtów zapraszać topowe zespoły artystyczne itp. To przykłady z ulotek kandydatów. Czyli finanse, finanse, dochody. Wywołałem ten temat w poprzedniej Klucze i chcieliśmy na temat dochodów miasta napisać, ale doskonale to zrobił burmistrz Marcin Połomski, który poczuł się „wywołany do tablicy” i na ten temat opublikował w internecie swój komentarz do tematu dochodów. Pozwalamy sobie go opublikować nie znając wyników wyboru, bo piszemy to na dwa dni przed wyborami:

„ Jeszcze parę chwil do wyborów, więc i wiele populizmu doświadczamy. Jednym z nich jest chwilowa fascynacja sytuacją finansową naszego miasta.

Wspólnie z Radnymi tę sytuację znamy. Praktycznie co miesiąc rozmawiamy o finansach i budżecie na komisjach czy Sesji Rady Miasta. Można o tym poczytać w publikowanych w BIP protokołach czy obejrzeć w relacjach video. W sesji czy komisji można także osobiście wziąć udział. Nie wspominam już o uchwałach budżetowych z dokumentami pochodnymi, a także corocznych raportach o stanie gminy, które również są publicznie dostępne w BIP. Natomiast kilka słów o fascynacji liczbami. Rydułtowy są małym miastem z monokulturą górniczą. A to ma wbrew pozorom bezpośrednio przełożenie na sytuację finansową miasta. Przed nami cały okres transformacji energetycznej, gdzie musimy być gotowi na funkcjonowanie bez kopalni. Transformacja to koszty, które trzeba ponieść teraz aby później sprawnie funkcjonować. Czyli to nie tylko nowe tereny produkcyjno-usługowe pod rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, to drogi, to poprawa bezpieczeństwa i komfortu, to rozwój bazy mieszkaniowej, to rewitalizacja terenów zdegradowanych, to rozwój instytucjonalny itp. To także wdrażanie rozwiązań i optymalizacja kosztów. W tym miejscu wspomnę, że dzięki naszym staraniom, rady i burmistrza, korzystamy z szerokiego wachlarza środków zewnętrznych krajowych i zagranicznych. Przy środkach zewnętrznych jeszcze jedno jest ważne, są takie, które inwestujemy w 100% bez udziału własnego, ale są też takie gdzie musimy zapewnić wkład własny (w wysokości 5%, 15%, a nawet 50%)

Nie tylko takie zadania stoją przed nami. Wiele działań to bieżące utrzymanie infrastruktury miejskiej, ciągłe dostosowywanie się do zmieniających się przepisów. Mam świadomość, że nie jesteśmy w stanie sprostać wszystkim oczekiwaniom mieszkańców, chociaż wszyscy tego pragniemy. Finanse są tutaj przeszkodą, a raczej ich niewystarczająca ilość.

I tu teraz dylemat...nie robimy nic, aby nie pogorszyć sytuacji finansowej miasta? Tylko fachowiec od razu powie, że stanie w miejscu to cofanie się i szybko nas nie będzie.

A może wykorzystajmy daną nam szansę? Sięgnijmy po środki zewnętrzne, dołożymy swoje i zainwestujemy z myślą o przyszłości w naszym mieście. Tutaj małe zestawienie:

rok 2019 – koszt kwalifikowany 17 566 987,67 zł, kwota dofinansowania 15 952 698,40 zł; rok 2020 - koszt kwalifikowany 24 259 158,28 zł, kwota dofinansowania 20 656 785,69 zł; rok 2021 – koszt kwalifikowany 47 000 439,04 zł, kwota dofinansowania 42 914 442,91 zł, rok 2022 – koszt kwalifikowany 14 834 756,69 zł, kwota dofinansowania 13 756 003,01 zł, rok 2023 – koszt kwalifikowany 22 104 880,07 zł, kwota dofinansowania 20 502 734,63 zł.

A w tym wiele inwestycji mniejszych, niezbędnych, realizowanych ze środków wyłącznie własnych miasta. W latach 2019-2023 prawie 83 mln zł. zostało wydanych na inwestycje. Spis większości do wglądu na załączonych grafikach.

Warto także wspomnieć o tym, że samorzędy takie jak Rydułtowy w całej Polsce są w coraz gorszej sytuacji. To m.in. raport NIKu o sytuacji samorządów wskazuje na brak możliwości zaplanowania budżetu, brak zdolności inwestycyjnych i zachwiana konstytucyjna pozycja samorządów. Tak Najwyższa Izba Kontroli ocenia skutki zmian w systemie podatkowym w latach 2019-2022. Ktoś powie, że w latach poprzednich były rekompensaty utraconych dochodów. Natomiast doraźny charakter rekompensaty utraconych od wielu lat przez samorzędy dochodów własnych nie pozwala na realistyczne planowanie budżetu i kształtowanie wieloletniej prognozy finansowej. Na etapie planowania budżetu nierekompensowane ubytki skutkują koniecznością podejmowania trudnych budżetowych decyzji. Do tego jeszcze wyraźnie spadające dochody czyli udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – PIT i CIT. Podstawowe koszty funkcjonowania rosną niewspółmiernie szybciej (media, koszty realizacji usług publicznych – koszty przedsiębiorców, itp.).

Sytuacja ta więc nie jest tajemnicą i radzimy sobie z tym wyzwaniem. Ale też czynnie interweniuje w naszej sprawie, dlatego też w ubiegłym roku Rada Miasta wystosowała apel do Ministra Finansów, a także w przywołanym Ministerstwie w lutym tego roku interweniował w naszym samorządowym interesie Senator Piotr Masłowski, znając sytuację samorządów z całej okolicy.

Szkoda, że dopiero przed wyborami parę osób interesuje się tym tematem, kiedy przez ostatnie pięć lat byłem i nadal jestem dostępny do spotkania i rozmowy, podobnie jak każdy Radny obecnej kadencji.”

PS

Burmistrz i nowa Rada Miasta zapewne przeanalizują obecny budżet i go zaktualizują, bo być może uruchomione będą nowe programy finansowania przez Rząd i Sejmik wojewódzki a więc będzie perspektywa zwiększonych dochodów i tym samym finansowanie tak potrzebnych inwestycji i zakładanych zadań czekających nasze miasto. Tego nowym Władzom i Mieszkańcom miasta życzymy!

Joanna Rusok, Henryk Machnik

Moje rozważania

Obserwując przyrodę mam wrażenie, że to maj, bo bzy kwitną w najlepsze. Klimat się zmienił i chyba zmieniło się całe nasze pokolenie, dla którego nie istnieją żadne zahamowania i świętości, o czym świadczą m.in. krytyczne oceny papieża Franciszka za jego nawoływanie o pokój w Ukrainie i w Strefie Gazy. Moim zdaniem cenić Go trzeba za odwagę, że ma nieco inne spojrzenie na wojnę w Ukrainie i wojnie prowadzonej przez Izrael, za pogląd, że ważniejsze jest życie tysięcy osób ginących w wojnie od utraty części terytorium. Zmiany klimatu to też efekt trwającej wojny (wybuchy pocisków, rakiet, bomb, tony pyłów, szkodliwych substancji, CO₂) i to trzeba zatrzymać, a nie myśleć kategoriami ostatecznego wojennego zwycięstwa, bo to grozi całkowitą zagładą życia, nie tylko w Europie. Mimo mojego podeszłego wieku jestem zatroskany o przyszłość naszych dzieci i wnuków, których przekonuje się, że armia, wojna, jest jedyną alternatywą i nie dziwią mnie coraz częstsze wyjazdy młodego pokolenia w rejony nie zagrożone wojną. Rozumiem walkę z terroryzmem, z fanatykami, ale nie rozumiem parcia do wojny totalnej gdy staje przed nami widmo takich zmian klimatycznych, które spowodują że setki milionów ludzi z Afryki ruszy do Europy i zacznie się walka o byt i przetrwanie, a tego nikt nie zatrzyma. Właśnie takiego realnego scenariusza musi bać się młode pokolenie. Wymogiem więc chwili jest przeznaczać miliardy na walkę ze zmianami klimatycznymi a nie na wojny! Znamy rozstrzygnięcia wyborcze, gratuluję wygranym, a przegranym kandydatom radzę by nie zawieszali swojej aktywności ale angażowali się w działania stowarzyszeń, w tym w Towarzystwie Miłośników Rydułtów, które są gwarantem wypromowania ludzi rzeczywiście aktywnych, a nie malkontentów i krytyków zmian, które przecież też muszą zachodzić w naszym mieście. Prima aprilis jest nadal społecznym fenomenem. Przekonałem się, jak wielu uwierzyło w informację (popartą świetnym zdjęciem), że w wykopie pod zbiornik przeciwpowodziowy odkryto szczątki dinozaura - świetny dowcip! Publikowaliśmy w Kluce także podobne „ciekawostki” o bezpłatnie rozdawanych flagach przez UM, o lądowaniu helikopterów

wojskowych na płaskowyżu Szarloty i do dziś pamiętam kłopoty jakie nas spotkały. W okresie przedświątecznym w naszym regionie było sporo ciekawych wydarzeń kulturalnych, regionalnych, religijnych. Nasza Klika występowała w pszowskim RCK wraz z innymi zespołami regionalnymi. Cecylia śpiewała pasje w kościele, było wiele wystaw organizowanych przez placówki oświatowe i kulturalne i bardzo liczne święcenia świątecznych pokarmów przed naszymi kościołami. Warte podkreślenia jest udana akcja naszych parafii; dzielenia się świątecznymi pokarmami, których rodziny nie miały szans spożyć a tak były pięknym darem dla mniej zamożnych Osób. A więc były piękne święta, święta i znów po świętach a teraz cieszymy się póki co z wczesnej, pięknej, kolorowej wiosny.
H. Machnik

Składamy serdeczne podziękowania dla Osób, firm, instytucji za przesłane życzenia świąteczne i rocznicowe Kluki (XXX lecie –kwiecień 1994r). To miłe i zobowiązujące dla Zarządu TMR-u i Redakcji Kluki.

Zwracamy się z prośbą o przekazywanie 1,5% podatku na cele programowe TMRu. Otrzymane środki są w całości przeznaczane na ogólnie dostępne imprezy kulturalne organizowane przez TMR w mieście. Jak co roku TMR będzie wystawiał PITy - nieodpłatnie dla osób, które zadeklarują przekazanie 1,5% podatku na TMR

(KRS 000002098)

Emeryci mogą również przekazać 1,5% podatku, ale trzeba przyjść do TMRu z rozliczeniem z ZUS za 2023 r. Jest też bezpośrednia droga wsparcia TMRu przez wpłatę na nasze konto: **78 8436 0003 0101 0409 2177 0002**

Na życzenie darczyńców lista wpłacających zostanie opublikowana w Kluce i na stronie internetowej TMRu.
Za Zarząd TMRu Henryk Machnik

**Składamy najserdeczniejsze życzenia urodzinowe kwietniowym solenizantom!!!
A są to:**

**Andrzej Połomski, Krystyna Widera,
Kołodziej Alicja, Fojcik Brygida,
Jolanta Otawa, Jerzy Klimanek,
Leszek Adamczyk, Krystyna Paszenda,
Bożena Freund Konieczny**

oszczędność w każdym stopniu

Obniżając temperaturę w mieszkaniu oszczędzamy na wielu poziomach jednocześnie. Korzystnie wpływamy na wartość rachunków i dbamy o własne zdrowie. Poza tym, zmniejszając temperaturę, ograniczamy zużycie paliw, w tym węgla, a także redukujemy emisję CO₂. Dowiedz się więcej o tym, jak oszczędzać ciepło na stronie:

www.20stopni.pl

**Gabinety Specjalistyczne
na ul. Strzelców Bytomskich 9
w Rydułtowach
służą pomocą tel. +48 691 101 688**

Wizyty prywatne:
Chirurgia, Dermatologia
Urologia, Reumatologia
USG, Doppler, Radiologia
Kosmetologia
Trychologia, Podologia
Poradnia dietetyczna DIETIKON

**Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
Rydułtowy, ul. Tetmajera 150
tel. 32 72 94 068, 32 72 94 933**

**Poradnie lekarskie prowadzone w ramach
podpisanych kontraktów z NFZ**

Lekarza POZ, Ginekologiczno-położnicza, Dermatologiczna,
Okulistyczna, Laryngologiczna, Leczenia bólu, Neurologiczna,
Urazowo-ortopedyczna, Leczenia uzależnień,
Medycyny paliatywnej, Hospicjum domowe

**Poradnie lekarskie prowadzone w ramach
usług komercyjnych (odpłatnych)**
Alergologiczna dla dzieci, Medycyny pracy

*„Stara Palmiarnia Mimoza” to miejsce, w którym
zadłamy o to, aby Państwa wyjątkowa uroczystość na
zawsze zapisała się w pamięci obecnych na niej osób.*

*Całkowicie odrestaurowany dziś obiekt, sięgający swoją
historią lat 60tych, od zawsze był kulturalnym centrum
dzielnicy Rybnik-Niedobczyce.*

*Dawna „Kawiarnia Mimoza” mieściła w sobie przepiękną
oranżerię - palmiarnię, do której historii nawiązaliśmy po
renowacji. Organizujemy przyjęcia okolicznościowe,
wigilijki, komunie, wesela, spotkania biznesowe.*

Zapraszamy serdecznie!

Adres:
ul. Józefa Rymera 44,
44-270 Rybnik-Niedobczyce

kontakt: +48 663 937 487

www.starapalmiarnia.pl

Wydawca: Towarzystwo Miłośników Rydułtów, Rydułtowy, ul. Plebiscytowa 47, tel. +48 515 828 453; Kolegium Redakcyjne (tel. +48 514 430 689, +48 510 791 300); Red. Nacz. Joanna Rusok, Z-ca Red. Nacz. M. Stebel, Sekretarz: W. E. Jankowska, członkowie: H. Machnik, S. Brzęczek, J. Majer, J. Oleś, A. Kołodziej, Ł. Majer, E. Wierzińska-Kłoska, e-mail: kluka.tmr@interia.pl; nasza strona: www.tmr.rydułtowy.pl; Redaktor wydania: Joanna Rusok, komputerowy skład gazety: M. Połomski
Zdjęcia na zlecenie TMR wykonują: FOTO BARON Rydułtowy, FOTO SYCHA Rydułtowy,
fotoreporterzy: Bernadeta Ośliży, Damian Bizoń, Roman Gunia, Monika Marszolik Druk gazety: MZ Druk Radlin